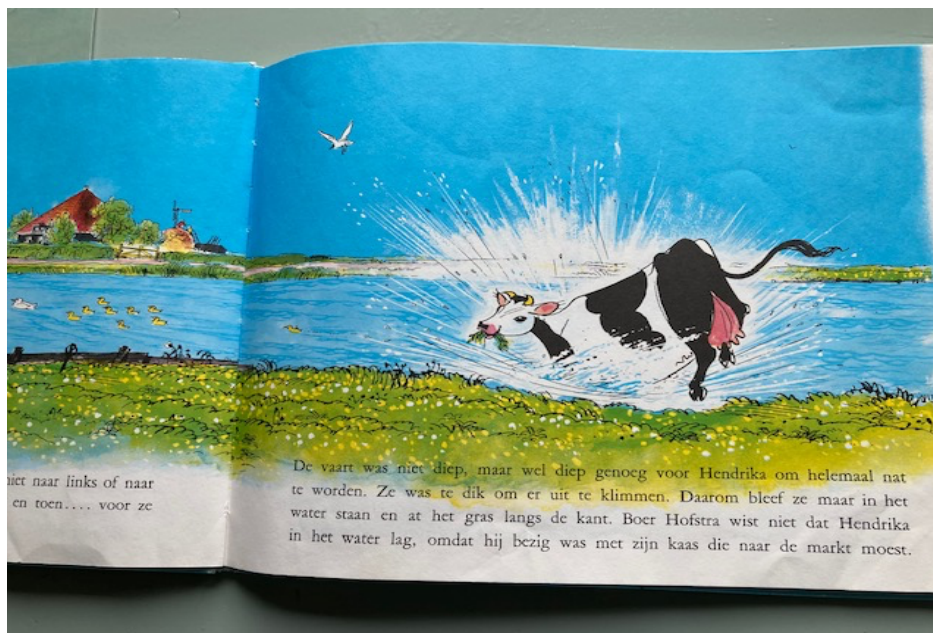

Koe Hendrika was beter af

In de Volkskrant van zaterdag 1 mei jongleden trokken twee artikelen onze aandacht.

Dat waren rubriek Beeldvormers: 'minder idyllisch dan gedacht', met foto van de koe in de haven, en het Wetenschapskatern: 'Elke soort landbouw zijn zone', een oplossing voor de loopgravenoorlog tussen twee stromingen in de landbouw.

Merel Brem schreef over de foto van de koe in de Merwedehaven. Zij kreeg associaties met een boek uit de 50er jaren. Dat was mogelijk het boek 'De koe die in het water viel'. Inderdaad een idyllisch verhaal, zoals te zien aan de pagina uit dit boek. Helaas, Merels' associatie klopte niet, want de gefotografeerde koe viel van de 'eerste drijvende boerderij ter wereld' in de Merwedehaven. Nadat ze uit het water getakeld was ging ze na uitrusten terug naar de drijvende stal.

Martha Bakker en Wim de Vries, wetenschappers uit Wageningen maakten het zoneplan voor agrarisch gebruik. Zij tekenden een kaart met in kleur de verschillende soorten landbouw, zo over Nederland gespreid dat de ruimte optimaal wordt benut en de natuur wordt beschermd. Intensieve en extensieve landbouw komen in verschillende zones. Citaat uit hun artikel 'Intensieve veehouderijen bederven het uitzicht met hun grote stallen en hun voedersilo's. Niet grondgebonden intensieve veehouderij (varkens, kippen) ..horen eigenlijk thuis op een industrieterrein'. Het plan verplaatst die dus naar de geel gekleurde zones, de agroparken.

Dit zoneplan is maar een van de vele scenario's voor de landbouw die de afgelopen tijd de revue passeerden. PBL Planbureau voor de Leefomgevingⁱ stelt hetzelfde voor: 'verplaatsen van intensieve veehouderijbedrijven naar meer (agro)industriële locaties'. Ook Cees Veermanⁱⁱ presenteerde zijn plannen voor de landbouw. En wat langer zijn er de Kringloopnota'sⁱⁱⁱ van minister Schouten.

Alle plannen gaan over gebruik en verdeling van de ruimte, over boeren, natuur, stikstof en klimaat(crisis). Maar wat er in ontbreekt zijn de dieren! Wat willen de dieren? Hoe zouden hun plannen eruitzien?

Wat wil de 'zwemmende koe'? Merel vraagt zich niet af hóe het komt dat de koe in het water viel. Kan het zijn dat ze bewust in het water gesprongen is? Misschien wilde ze zwemmen.. Of wilde ze ontsnappen uit de 'gevangenis' waarin ze opgesloten zat? Dan is haar sprong een daad van verzet, op

te vatten als 'politieke agency' tegen de koe-vreemde 'duurzaam genoemde' omgeving die elke koe sterk beperkt in haar vrijheid en keuzes.

Nu de andere plannen. Voor de intensieve dierhouderij betreft dit de dieren: varkens, kalveren, geiten, kippen, eenden, kalkoenen, konijnen, vissen. Waarom komen deze dieren in de genoemde plannen niet of nauwelijks voor?

Als je plannen maakt voor de landbouw zal je de dieren erbij moeten betrekken. Volgens de Wet dieren moet er rekening gehouden worden met hun intrinsieke waarde en met de 5 vrijheden van Brambell, waarvan de laatste luidt, ..dieren zijn: 'gevrwaard van beperking van hun natuurlijk gedrag'. In de huidige intensieve dierhouderij wordt géén rekening gehouden met de intrinsieke waarde en is er geen sprake van natuurlijk gedrag. Zo'n 'dieronwaardig' houdsysteem wil men verplaatsen naar industrieterreinen?

Terwijl over natuurlijk gedrag én over de voorkeuren van dieren, hun bewustzijn en complexe communicatie met elkaar en met de mens zoveel wetenschappelijk bewijs is. Dieren zijn 'subjects of agency'. Als ze de kans krijgen kunnen ze hun voorkeuren kenbaar maken en hun doelen bereiken. Hoe vreemd is het dan om, zowel de wettelijke eisen voor dierhouden, als de kennis over het leven dat dieren wensen te leven, niet als uitgangspunt te hanteren voor de dierhouderij voor de komende 20 tot 30 jaar!

Het Deltaplan Veehouderij^{iv} of de Voedselvisie 2050^v. geven goede voorbeelden dat dat wel kan. Maar de weerbarstige werkelijkheid is dat in besluitvorming de belangen van dieren steeds níet zwaar genoeg wegen om de houderij aan te passen aan dieren in plaats van anders om!

Politiek filosofen en rechtsfilosofen stellen daarom dat dieren een officiële positie in onze rechtstaat moeten krijgen, anders worden ze niet gehoord en worden hun belangen niet meegewogen. Te denken valt aan een minister voor Dierenwelzijn (Partij voor de Dieren) of een Ombudsmens voor dieren. Filosoof Eva Meijer bedacht deze functie en D66 Tweede kamerlid Tjeerd de Groot is voor. Caring Vets, de vereniging van dierenartsen voor beter dierenwelzijn, zet zich in om dieren die politieke stem te geven, om zélf een beter leven te kunnen realiseren. Dat is nodig, vindt u ook niet?

Merel, er was niets mis met je associatie! De vijftigerjaren komen niet terug, maar koe Hendrika lijkt wel beter af dan de koe die vorige week door de Merwedehaven zwom.

Caring Vets^{vi} 4 mei 2021

<https://www.volkskrant.nl/wetenschap/wetenschappers-komen-met-miljardenplan-verdeel-grond-tussen-intensieve-landbouw-en-natuurvriendelijke-boeren~b03ebb18/>

<https://www.volkskrant.nl/foto/mijn-idyllische-kijk-op-een-te-water-geraakte-koe-was-behoorlijk-confronterend-waar-liep-mijn-blik-nog-meer-achter~bfae135e/>

ⁱ PBL Planbureau voor de leefomgeving; Rapport Grote opgaven in een beperkte ruimte; 08-04-2021; https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2021-grote-opgaven-in-een-beperkte-ruimte-4318_1.pdf

ⁱⁱ Jan Willem Erisman en Cees Veerman; <https://www.trouw.nl/ opinie/zoveel-spelers-in-het-landschap-daarvoor-is-een-commissaris-nodig~b9c7c7b3/>

“Willen we perspectief bieden aan boeren, burgers, natuur en economie – en dat alles binnen een gezonde leefomgeving – dan is regie nodig”.

ⁱⁱⁱ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/beleidsnota-s/2018/09/08/visie-landbouw-natuur-en-voedsel-waardevol-en-verbonden>

^{iv} Dierenbescherming; www.deltaplanveehouderij.nl

^v Imke de Boer et al. Het Nederlandse voedselsysteem in 2050- gezond en circulair <https://www.wur.nl/nl/nieuws/Het-Nederlandse-voedselsysteem-in-2050-gezond-en-circulair.htm>

^{vi} www.caringvets.nl